

ออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย*

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR THE HISTORICAL PARK IN THAILAND

ธนากร ปันทวักร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและดำเนินการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ เพื่อค้นหาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวว่าสามารถรับรู้ข้อมูลการสื่อสารได้อย่างชัดเจน การวิจัยมี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูลตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์อุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ระยะที่ 2 ออกแบบและสร้างต้นแบบผลงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ชิ้นงาน ระยะที่ 3 นำผลงานการออกแบบทั้ง 2 ชุด หาค่าความพึงพอใจโดยใช้ค่าร้อยละ มาสรุปผลงานและประเมินผลงาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางที่ผู้วิจัยจัดนัยพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ผลงานการออกแบบชุดที่ 1 คือแนวทางการปรับปรุงพัฒนารูปแบบของป้ายสัญลักษณ์จากรูปแบบเดิม โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ กับผลงาน ชุดที่ 1 ร้อยละ 84.94 ผลงานชุดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 83.94 ในส่วนของนักท่องเที่ยว ผลงานชุดที่ 1 ได้ร้อยละ 82.41 ในผลงานชุดที่ 2 ได้ร้อยละ 74.56 ซึ่งภาพรวมของผลงานออกแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยทิศทางของรูปแบบการสร้างเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์สามารถเป็นแนวทางในการสร้างเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งการออกแบบสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ของไทยได้

ดังนั้นการผนวกความรู้ด้านการออกแบบเกี่ยวกับศิลปะและการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าร่วมกับทุกองค์ความรู้ ทำให้เกิดแนวทางในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์

* เนื้อหาส่วนใหญ่ของบทความชิ้นนี้เรียบเรียงขึ้นจากวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554 เรื่อง "ออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ เป็นที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์พรพรรณเพ็ญ ฉายปริชา เป็นที่ปรึกษาร่วม

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร มือถือ 087-3205252 Email : tong_id@hotmail.com

Abstract

The purpose of this research is to study and design the environmental graphic for the historical parks in Thailand with a target group aimed on Tourists who can acknowledge information and clearly communicate the design. This research proceeded to 3 periods as follow; first period, gather the example of the signs and symbols of historical park in Thailand. Second period, design and create two models of environmental graphic design for the historical park. Third period, evaluate 2 models by satisfaction of specialists, display the result by percentage, then summarize and evaluate the results.

The final results show that the most satisfied model of this research is the first model, which is the method of improvement and development of former signage and symbols. The second satisfied method is the second model, which is the method of new design; the average satisfaction value of both first and second model is 83.94%. In the part of satisfaction from tourists, the average satisfaction value of the first model is 82.41% and the value of second model is 74.56%. Overall result of the designs is pleasant. The methods in this research can be an outline for actual Environmental graphic design for the historical parks. The designs were also able to express identity of historical parks in Thailand.

Consequently, merging the invaluable knowledge of art and tourism, historical parks, to the design has created the path way of Environmental graphic design for the historical parks in Thailand, which is convenient to recognize and communicate for the historical park visitors.

บทนำ

การท่องเที่ยวในประเทศไทย อุทยานประวัติศาสตร์เป็นสถานที่อีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมมาก โดยมีอยู่หลายแห่งในประเทศ ซึ่งแต่ละที่มีความน่าสนใจไม่แพ้กัน ทั้งในรูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ที่ควรเรียนรู้ศึกษา แต่ละที่ล้วนมีเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนมาท่องเที่ยว

การบอกข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะสามารถช่วยอธิบายถึงความสำคัญของสถานที่ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความมีส่วนร่วม และได้ความรู้ในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือที่ช่วยอธิบายความสำคัญของสถานที่แต่ละแห่ง ช่วยนำทางในการเดินทางท่องเที่ยว สร้างบรรยากาศและส่งเสริมเอกลักษณ์ทางกายภาพในสถานที่นั้นๆ เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์แต่ละแห่งไม่เพียงพอต่อการแสดงข้อมูลเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ครบถ้วนชัดเจน ประเด็นเช่น การใช้งานไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด และมักจะมีป้ายจาก

หน่วยงานอื่นมาปะปนอยู่ในบริเวณอุทยานทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลของสถานที่นั้นให้เป็นไปอย่างมีระบบ ด้านวัสดุและรูปแบบของการนำไปใช้งาน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบริเวณจุดติดตั้งไม่เหมาะสมกับทัศนียภาพรอบบริเวณ วัสดุที่นำมาใช้ในสถานที่บางแห่งเกิดการเลือนลาง จากการติดตั้งกลางแจ้ง ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการรับข้อมูล เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมจะไม่มีประโยชน์ ถ้าไม่ได้ช่วยบอกข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข เพื่อสร้างความประทับใจต่อผู้ที่มาท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์

ด้วยปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการศึกษา และดำเนินการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นการช่วยนำเสนอข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว สามารถที่จะให้ความรู้ความเข้าใจ อำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เหมาะสมกับลักษณะการจัดวางอยู่ในบริเวณอุทยานสภาพกลางแจ้ง นักท่องเที่ยวสามารถใช้งานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

สร้างสรรค์งานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ของไทยในรูปแบบที่เป็นสากล เป็นในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ สามารถเข้าใจ อำนวยความสะดวก ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงข้อมูลในสถานที่ โดยมีความน่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

สมมติฐานของการศึกษา

ผลงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้งาน สร้างการสื่อสารข้อมูลอย่างเป็นระบบกับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของอุทยานประวัติศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสร้างสรรค์เพื่อการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม โดยเน้นระบบป้ายสัญลักษณ์แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ให้เหมาะสมตามลักษณะสภาพแวดล้อมเพื่อสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด ในขณะเดียวกันก็สะท้อนเอกลักษณ์และแสดงถึงคุณค่าศิลปะและวัฒนธรรมของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลก่อนนำมาสร้างสรรค์โดยผู้วิจัยสื่อความคิดและวิธีการสร้างสรรค์ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างเป็นระบบ อันมีเนื้อหา และขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย
 - 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร
 - 1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม
 - 1.3 การสร้างผลงานออกแบบ
 - 1.4 การประเมินผลงานออกแบบและกลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์
3. แนวทางการออกแบบองค์ประกอบของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์

การสร้างเครื่องมือวิจัย

เป็นการวิเคราะห์ในเชิงสร้างสรรค์และออกแบบ โดยนำเอาข้อมูลต่างๆหารูปแบบเอกลักษณ์ของแต่ละสถานที่ และเทคนิควิธีการในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

1. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร
 - 1.1 เพื่อศึกษารูปแบบของศิลปกรรมและสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์
 - 1.2 เพื่อศึกษาการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

โดยการศึกษาข้อมูลเชิงลักษณะ ที่ไม่ได้วัดออกมาเป็นตัวเลข แต่เป็นผลการสังเกตที่เป็นในรูปบรรยายเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจ โดยแหล่งที่มาของข้อมูลเป็นข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ คือ ใช้วิธีข้อสรุปข้อมูลภาคเอกสารจากการดำเนินงานวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

เป็นการรวบรวม ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึงความต้องการที่แท้จริง รวมถึงการใช้งานของรูปแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมประเภทป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักออกแบบ นักวิชาการและผู้ที่มีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งปรึกษาในด้านการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องต่างๆ

2.1 การใช้แบบสอบถามและแบบตรวจสอบ วิธีการใช้แบบสอบถาม และแบบตรวจสอบ ข้อดีก็คือ สามารถทำให้ผู้วิจัย หรือผู้ศึกษาจะได้รับข้อมูลจากบุคคลหลากหลายในเวลาอันรวดเร็ว แต่มีข้อเสียคือ ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะตอบไม่ตรงกับความจริง เนื่องจากมีหลักการตั้งคำถามมีฐานจากปรัชญาในคำถาม

2.2 การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นจากความคิดเห็น นำมาพิจารณาและเป็นแนวทางในการออกแบบให้เหมาะสมและสมบูรณ์แบบมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ สัมภาษณ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติของศิลปกรรม วัฒนธรรมและประเพณี ในภาพรวมของอุทยานประวัติศาสตร์ทั้งหมด และ สัมภาษณ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมประเภทป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของอุทยานประวัติศาสตร์

3. การออกแบบ

3.1 ขั้นตอนแผนการออกแบบ (Planning) สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ด้านเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมจากการสัมภาษณ์ การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร และการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอย่างไม่เป็นทางการมาเป็นแนวทางการออกแบบ

3.2 ขั้นตอนเตรียมการออกแบบ (Preproduction) นำข้อมูลที่รวบรวมมาดำเนินการสังเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมด้วยการสร้างแบบร่าง (Sketch Design) และศึกษารายละเอียดของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชนิดต่างๆที่จะนำมาใช้ในการออกแบบ ขั้นการออกแบบ นำแบบร่างที่ได้มาผลิตจริงด้วย

กระบวนการทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรมต่างๆ ด้านการออกแบบในเชิงสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกข้อมูล รวบรวมผลงาน เป็นภาคเอกสาร และบันทึก จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกได้ 3 ส่วน ดังนี้

3.2.1 เครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์

3.2.2 ผลงานออกแบบศิลป์สิ่งแวดล้อม สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ 2 ชุด

3.2.3 เครื่องมือในการประเมินผลงาน การออกแบบศิลป์สิ่งแวดล้อม สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ 2 ชุด และ แบบประเมินผลงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ 2 ชุด

4. การประเมินผลงานออกแบบและกลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ

การประเมินผลงานออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการออกแบบ ในรูปแบบของการนำเสนอผลงานออกแบบ ได้แก่ ชุดป้ายเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ชุด และสร้างแบบสอบถามเพื่อหาความพึงพอใจประเมินเป็นสองกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรกคือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 9 ท่าน และกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ จำนวน 30 คน

การประเมินผลงานนั้น โดยในกลุ่มแรกนั้นเป็นในส่วนของผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาต่างๆ ทั้งหมด 9 ท่านโดยแบ่งเป็นกลุ่มตามความสามารถตั้งนี้กลุ่มนักวิชาการ อาจารย์สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรมคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยอาจารย์ในสาขาดังกล่าวมีความรู้ทางด้านผลงานทางประวัติศาสตร์ โดยมีทั้งหมด 3 ท่านได้แก่

1 รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

2 ผศ.ธเนศ ภิรมย์การ

3 ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการกลุ่มนี้ มีผลงานในส่วนของการวิจัยงานด้านศิลปะและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น โดยมีความรู้และผลงานทางวิชาการในสาขางานศิลปะ และการออกแบบกราฟิก และผสมผสานกับความรู้ทางด้าน วัสดุและการออกแบบด้านผลิตภัณฑ์ ที่สามารถให้เนื้อหาเพิ่มเติมทางการออกแบบและวัสดุที่นำไปใช้ในงานของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้เลือกผู้เชี่ยวชาญทั้ง สาม ท่านนี้มาเป็นผู้ประเมินผลงานออกแบบ (เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2554)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ที่มีการสร้างผลงานการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. คุณจิตราภรณ์ เกรียงสันติกุล นักออกแบบเลขศิลป์ บริษัท คอนเซ็ปท์ไอทีไซน์ จำกัด

2. คุณปณิญา หิรัญยศ นักออกแบบเลขศิลป์ บริษัท คอนเซ็ปท์ไอทีไซน์ จำกัด

3. คุณสิทธิชัย ปัตถัย นักออกแบบเลขศิลป์ บริษัท คล่าฮอสปิโตลิตี จำกัด

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ มีความรู้และเชี่ยวชาญในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม โดยปฏิบัติ วางแผน และควบคุมงานทางด้าน ระบบป้ายสัญลักษณ์ โดยตรง จึงเหมาะสม และเห็นชอบจากที่ปรึกษาในการเลือกเป็นผู้ประเมินผลงาน

ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรโดยผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มนี้เป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลโดยตรงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งทางผู้วิจัยได้เลือก สามท่านนี้ ได้แก่

1. คุณธนภรณ์ เกษมสวัสดิ์	นักวิชาการวัฒนธรรม สำนักงานอุทยาน
ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
2. คุณแสงเดือน นิลปัทมอมร	เจ้าหน้าที่ สำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
3. คุณพชรวรรณ ทองดี	เจ้าหน้าที่งานให้ข้อมูลและประชาสัมพันธ์
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลด้านเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมในอุทยานประวัติศาสตร์โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำรา จากการรวบรวมข้อมูลจากสถานที่จริง และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอย่างไม่เป็นทางการจึงได้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามด้านต่างๆต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ประเภทของป้ายที่นำมาใช้ในอุทยานประวัติศาสตร์
2. การวิเคราะห์รูปร่างรูปทรงที่ใช้ในการออกแบบ
3. การวิเคราะห์สีที่ใช้ในงานออกแบบ
4. การวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้
5. การวิเคราะห์วัสดุที่ใช้ในการผลิต
6. การวิเคราะห์การจัดวางและติดตั้งกายระบบป้ายในอุทยานประวัติศาสตร์

การวิเคราะห์ประเภทของป้ายที่นำมาใช้ในอุทยานประวัติศาสตร์

ประเภทของป้ายต่างๆในระบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมมีมากมาย แต่จากการที่ได้ทำการสำรวจอุทยานประวัติศาสตร์ทั้งหมด ได้สรุปรูปแบบป้ายที่ได้นำมาใช้ในอุทยานดังนี้

1. ป้ายระบุชื่อขั้นที่หนึ่ง (Primary Identification)
2. ป้ายระบุชื่อที่สอง (Secondary Identification)
3. ป้ายแจ้งล่วงหน้าสำหรับยานพาหนะ (Vehicular Advance Notice)
4. ป้ายบอกทิศทางสำหรับยานพาหนะ (Vehicular Directional)
5. ป้ายจราจร (Traffic Regulatory & Control)
6. ป้ายแนะนำ (Instructional)
7. ป้ายบอกแจ้งข้อมูลข่าวสาร (Informational)
8. ป้ายควบคุม หรือบังคับ (Restrictive or Prohibitive)

แนวทางการออกแบบองค์ประกอบของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม จากการที่ได้ลงไปพื้นที่จริงทุกอุทยานประวัติศาสตร์ทั้ง 10 แห่ง โดยใช้การสังเกตจากการถ่ายภาพป้ายสัญลักษณ์ภายนอกต่างๆ ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในการออกแบบเพื่อนำมาปรับปรุงงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งวิเคราะห์ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประเภทของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้งานอุทยานประวัติศาสตร์นั้นจะเป็นในส่วนป้ายบอกทางเป็นหลักโดยผู้วิจัยได้รวบรวมป้ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ 9 ประเภทได้แก่ 1 ป้ายระบุชื่อขั้นที่หนึ่ง (Primary Identification), 2 ป้ายระบุชื่อที่สอง (Secondary Identification), 3 ป้ายแจ้งล่วงหน้าสำหรับยานพาหนะ (Vehicular Advance Notice), 4 ป้ายบอกทิศทางสำหรับยานพาหนะ (Vehicular Directional), 5 ป้ายจราจร (Traffic Regulatory & Control), 6 ป้ายแนะนำ (Instructional), 7 ป้ายบอกแจ้งข้อมูลข่าวสาร (Informational), 8 ป้ายควบคุม หรือบังคับ (Restrictive or Prohibitive), และ 9 ส่วนประกอบตกแต่ง (Decorative) โดยป้ายประเภทต่างๆ แต่ละอุทยานจะมี แต่ไม่ได้ครบในทุกประเภท ทำให้ไม่ครบองค์ประกอบในการสื่อสารข้อมูลกับนักท่องเที่ยวและผู้เข้าชมในอุทยานประวัติศาสตร์ การสื่อสารข้อมูลจึงคลาดเคลื่อนและไม่ครบถ้วนการสื่อสารข้อมูล

ผลการวิเคราะห์รูปร่างรูปทรงที่ใช้ในการออกแบบ

รูปร่างและรูปทรงของป้ายที่ใช้ในงานในส่วนเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมนั้น ส่วนมากจะใช้ป้ายในรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อการวางข้อมูลเป็นหลัก ทั้งรูปแบบในแนวตั้งและแนวนอน รองลงมาจะเป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส และรูปร่าง 5 เหลี่ยมที่ใช้ในรูปแบบของ ป้ายพร้อมลูกศรบอกทางในชิ้นเดียวกัน ทำให้ง่ายต่อความเข้าใจ ในรูปร่างรูปทรงอิสระ นั้นจะใช้น้อย ส่วนมากจะทำจากวัสดุธรรมชาติ ทำให้ไม่สามารถกำหนดรูปทรงของป้ายได้ ทางผู้วิจัยจึงสรุปให้ทำในรูปแบบของป้ายรูปแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นหลัก และในส่วนรูปแบบอื่นๆ รองลงมา

ผลการวิเคราะห์สีที่ใช้ในงานออกแบบ

สีที่ใช้ในการออกแบบในอุทยานประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่จะใช้สีน้ำตาลที่เป็นสีที่รูปแบบของทางกรมศิลปากรเป็นผู้กำหนดขึ้นมา แต่เนื่องจากการผลิตป้ายนั้น เป็นในส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบของแต่ละอุทยานประวัติศาสตร์เป็นผู้ผลิตเอง ทำให้สีไม่เหมือนกัน ในส่วนสีที่ผู้วิจัยเหมาะสมที่สุดจากการที่สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปได้ว่า สีหลักที่ใช้ในการออกแบบคือสีน้ำตาลเพื่อที่เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมและสีของวัสดุที่นำมาใช้งานส่วนสีอื่นๆ ที่นำมาใช้เพื่อการตกแต่งให้มีความโดดเด่นของแต่ละอุทยานเอง

ผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้

รูปแบบของตัวอักษรบนเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ ตัวอักษรหลัก ใช้ในงานประเภท หัวข้อหรือชื่อ ที่ต้องการให้เห็นในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่ที่นิยมใช้จะเป็นรูปแบบตัวอักษรเลียนแบบโบราณ ในประเภทที่สองเป็นตัวอักษรรอง จะเลือกใช้รูปแบบของตัวอักษรในประเภท มีหัวและอ่านง่ายชัดเจน เรียบง่ายเพราะต้องบอกข้อมูลของสถานที่อย่างละเอียด จึงต้องง่าย สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการบอกข้อมูล

ผลการวิเคราะห์วัสดุที่ใช้ในการผลิต

วัสดุส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในการผลิตและติดตั้งป้ายบอกทางนั้น ผู้ออกแบบได้รวบรวมข้อมูลจนสรุปได้ว่า วัสดุที่ใช้กันมากที่สุดและเหมาะสมที่สุดคือ อิฐก่อปูน และตกแต่งเลียนแบบให้เหมือนสถาปัตยกรรมโบราณ จึงกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และยังคงทนถาวรในสภาพการใช้งานกลางแจ้ง ในส่วนของการบอกรายละเอียดข้อมูลจะเป็นในส่วนการพิมพ์อิงค์เจ็ทและปิดผิวลงโครงสร้างหลักอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์การจัดวางและติดตั้งระบบป้ายภายในอุทยานประวัติศาสตร์

การจัดติดตั้งป้ายนั้น เลือกลงตามความเหมาะสมของประเภทของป้ายในแต่ละส่วนงาน โดยตามความเหมาะสมกับทัศนียภาพการมอง และไม่บดบังสถาปัตยกรรมที่ตั้งอยู่ ไม่ติดตั้งอยู่ในที่ที่ถูกบดบังจากสภาพแวดล้อมอื่น สามารถเห็นได้ชัดเจนจากระยะไกล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการออกแบบการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ทางผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิเคราะห์มา 3 ส่วน โดยแยกประเภทการวิเคราะห์และสรุปผลงานดังต่อไปนี้

1. แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์
2. สร้างผลงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์
3. ผลการประเมินผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มนักท่องเที่ยว

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งได้แนวทางการออกแบบตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประเภทของป้ายที่นำมาใช้ในอุทยานประวัติศาสตร์

ประเภทของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้งานอุทยานประวัติศาสตร์สามารถแบ่งได้ 9 ประเภทเช่นเดียวกับหลักการที่ใช้วิเคราะห์ประเภทของป้ายและได้ผลเพิ่มมาอีกหนึ่งประเภทคือ ส่วนประกอบตกแต่ง (Decorative)

ตารางที่ 1 ตารางการผลการวิเคราะห์รูปร่างรูปทรงที่ใช้ในการออกแบบ

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
รูปร่างรูปทรงที่ใช้ในการออกแบบ	ผลการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ
 ตัวอย่างรูปร่างที่ใช้ในการออกแบบ	รูปร่างและรูปทรงของป้ายที่ใช้งานในส่วนเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมนั้น จะใช้ป้ายในรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อการวางข้อมูลเป็นหลัก ทั้งรูปแบบในแนวตั้งและแนวนอน ร่องลงมาจะเป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส และรูปร่าง 5 เหลี่ยมที่ใช้ในรูปแบบของ ป้ายพร้อมลูกศรบอกทางในชั้นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ตารางการผลการวิเคราะห์สีที่ใช้ในงานออกแบบ

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
สีที่ใช้ในงานออกแบบ	ผลการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ
 ตัวอย่างสีที่ใช้ในงานออกแบบ	สีที่ใช้ในการออกแบบในอุทยานประวัติศาสตร์ สีหลักจะใช้สีน้ำตาล ที่เป็นสีที่รูปแบบของทางกรมศิลปากรเป็นผู้กำหนดขึ้นมา แต่เนื่องจากการผลิตป้ายนั้น เป็นในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบของแต่ละอุทยานประวัติศาสตร์เป็นผู้ผลิตเอง ทำให้สีไม่เหมือนกัน ในส่วนสีที่ผู้วิจัยสรุปว่าเหมาะสมที่สุดจากการที่สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล สีหลักที่ใช้ในการออกแบบคือสีน้ำตาล เพื่อที่เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมและสีของวัสดุที่นำมาใช้งาน

ตารางที่ 3 ตารางการผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้	ผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้
ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ฒ ๓ ๔ ๕ ๖ ก ข ค ค ฆ ง จ ฉ ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z ตัวอย่างรูปแบบของตัวอักษร	รูปแบบของตัวอักษรบนเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ ตัวอักษรหลัก ใช้ในงานประเภทหัวข้อหรือเป็นรูปแบบตัวอักษรเลียนแบบโบราณ ในประเภทที่สองเป็นตัวอักษรรอง จะเลือกใช้รูปแบบของตัวอักษรในประเภท มีหัวและอ่านง่ายชัดเจน เรียบง่าย ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกจาก <u>ฟอนต์ฟรีมาตรฐาน ที่ทางสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) ออกแบบมาให้ใช้ได้อย่างถูกกฎหมายไม่มีค่าลิขสิทธิ์ และได้ฟอนท์ที่เหมาะสม คือ TH K2D</u>

ตารางที่ 4 ตารางการผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
วัสดุที่ใช้ในการผลิต	ผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้
 ตัวอย่างวัสดุที่ใช้ในการผลิต	ส่วนวัสดุได้ออกแบบเป็น 2 ประเภทคือ โครงสร้างหลัก ใช้ วัสดุที่เหมาะสมที่สุดคือ อิฐก่อปูน และตกแต่งเลียนแบบให้เหมือนสถาปัตยกรรมโบราณ จึงกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และยังคงทนถาวรในสภาพการใช้งานกลางแจ้ง ในส่วนโครงสร้างรองจะใช้เหล็กแผ่นของการบอกลายละเอียดข้อมูลจะเป็นในส่วนการพิมพ์อิงค์เจ็ท และปิดผิวลงบนโครงสร้างรองอีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 5 ตารางผลการวิเคราะห์การจัดวางและติดตั้งป้ายในระบบป้ายในอุทยานประวัติศาสตร์

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
การจัดวางและติดตั้งป้ายในระบบป้ายในอุทยานประวัติศาสตร์	ผลการวิเคราะห์รูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้
 ตัวอย่างการจัดวางและติดตั้ง	การจัดติดตั้งป้ายนั้น เลือกตามความเหมาะสมของประเภทของป้ายในแต่ละส่วนงาน โดยตามความเหมาะสมกับทัศนียภาพการมอง และไม่บดบังสถาปัตยกรรมที่ตั้งอยู่ ไม่ติดตั้งอยู่ในที่ๆ ถูกบดบังจากสภาพแวดล้อมอื่น สามารถเห็นได้ชัดเจนจากระยะไกล

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์

แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์	
ภาพประกอบ	รายละเอียด
 อุทยานประวัติศาสตร์ THE HISTORICAL PARK ตัวอย่างสัญลักษณ์	จากการรวบรวมข้อมูลสามารถสรุปการออกแบบสัญลักษณ์ได้ 2 แนวทางคือ แนวทางแรกใช้ตราของกรมศิลปากรซึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบอุทยานประวัติศาสตร์ ตามเดิมที่ใช้ในปัจจุบันในแนวทางที่สองผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบของสัญลักษณ์อุทยานใหม่ ซึ่งได้มาจากสัญลักษณ์ของดอกบัวแปดกลีบ โดยสัญลักษณ์นี้จะมียู่ตามอุทยานประวัติศาสตร์ โดยจะหมายถึงตัวแทนของจักรวาลทั้ง 8 ทิศ ในศาสนาฮินดู ส่วนในศาสนาพุทธคือการบูชาพระพุทธศาสนา

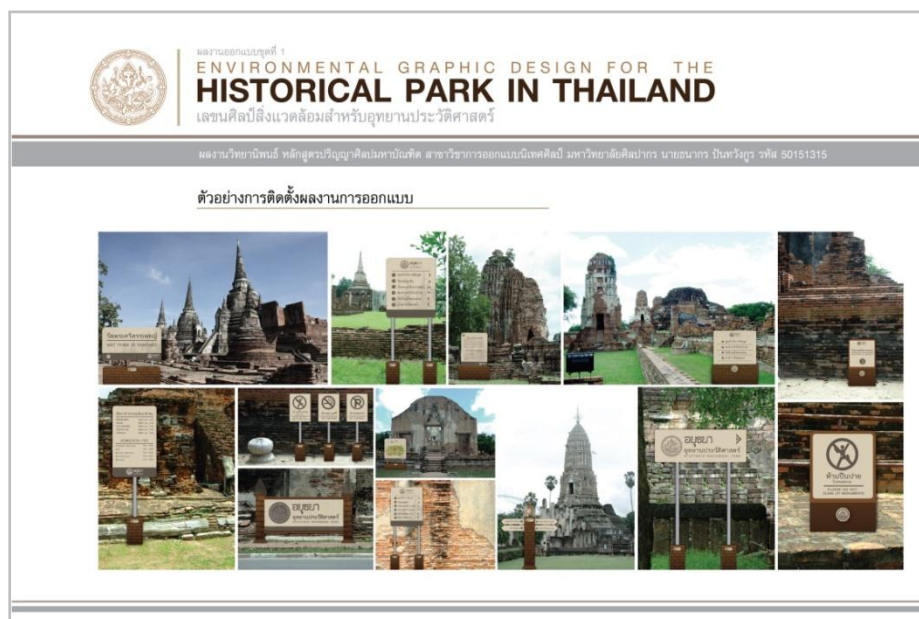
สร้างผลงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อสรุปต่างมาสร้างผลงานออกแบบโดยสร้างกรอบแนวความคิดจากทฤษฎีเรื่องการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ รวมกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสรุปมา ทำให้เกิดเป็น 2 แนวทางการสร้างสรรค์รูปแบบงานออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดผลงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ชุดที่ 1

ภาพที่ 1 ชุดผลงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ชุด ที่ 1
ที่มา : ธนากร ปันทังกูร. "ออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย".
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554

ภาพที่ 2 ตัวอย่างผลงานออกแบบชุดที่ 1 จำลองการติดตั้งผลงานในอุทยานประวัติศาสตร์
ที่มา : ธนากร ปันทังกูร. "ออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย".
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554

ชุดผลงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ชุดที่ 2

ภาพที่ 3 ชุดผลงานออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ชุด ที่ 2
ที่มา : ธนากร ปันทวัฏกูร. "ออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย".
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554

ภาพที่ 4 ตัวอย่างผลงานออกแบบชุดที่ 2 จำลองการติดตั้งผลงานในอุทยานประวัติศาสตร์
ที่มา : ธนากร ปันทวัฏกูร. "ออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย".
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554

สรุปผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้สรุปผลโดยการอภิปรายสรุปข้อมูล โดยมีเนื้อหา 2 แนวทางดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปผลการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ	
แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2
	
อันดับ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนน 84.94	อันดับ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนน 83.94

แนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ดังนี้

แนวทางที่ 1 ชุดออกแบบเลนศิลป์ในชุดที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ย 84.94

แนวทางที่ 2 ชุดออกแบบเลนศิลป์ในชุดที่ 2 ได้ค่าเฉลี่ย 83.94

อันดับที่ 1 คือ ผลงานการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในชุดที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 84.94 ด้วยเหตุผลที่แบบผลงานชุดที่ 1 ยังมีรูปแบบของกรมศิลปากร ที่วางรูปแบบไว้แล้วนำมาพัฒนาต่อ มีสีเส้นและรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมของอุทยานประวัติศาสตร์ วัสดุที่ใช้ในการผลิตนั้นคงทนแข็งแรง เหมาะกับสภาพแวดล้อมแบบกลางแจ้งรูปแบบของตัวอักษรก็เหมาะสมกับการใช้งานในอุทยานประวัติศาสตร์

อันดับที่ 2 คือ แนวทางการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในชุดที่ 2 ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 83.94 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญใกล้เคียงกับแบบที่ 1 ในชุดผลงานที่ 2 นั้น มีรูปแบบที่สร้างความแตกต่างให้เป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่ง เป็นตัวเลือกในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ โดยเลือกรูปแบบสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมาใหม่ และการนำวัสดุสังเคราะห์เข้ามาใช้ในการผลิต

ตารางที่ 8 สรุปผลการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในกลุ่มนักท่องเที่ยว

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อผลงานออกแบบ	
แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2
	
อันดับ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนน 82.41	อันดับ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนน 74.56

แนวทางที่กลุ่มนักท่องเที่ยวให้คะแนนเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ดังนี้

แนวทางที่ 1 ชุดออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในชุดที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ย 82.41

แนวทางที่ 2 ชุดออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในชุดที่ 2 ได้ค่าเฉลี่ย 74.56

อันดับที่ 1 คือ ผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในชุดที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 82.41 ด้วยเหตุผลที่แบบผลงานชุดที่ 1 นักท่องเที่ยวได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ผลงานในชุดที่ 1 มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ เนื่องจากวัสดุที่เลือกนำมาใช้นั้น มีลักษณะที่เลียนแบบวัสดุโบราณทางสถาปัตยกรรมทำให้ระบบป้ายนั้นกลมกลืนและเหมาะสมกับอุทยานประวัติศาสตร์ ในส่วนของรูปแบบของตัวอักษรที่นำมาใช้ เลียนแบบตัวอักษรโบราณ สื่อและแสดงถึงความเก่าแก่และโบราณ มองและสื่อความหมายได้ทันทีว่า ระบบป้ายที่เห็นนั้นเป็นป้ายที่ใช้ในเขตของอุทยานประวัติศาสตร์ ภาพรวมของป้ายที่ออกแบบในผลงานชุดที่ 1 จึงได้รับค่าคะแนนมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ แนวทางการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ในชุดที่ 2 ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 74.56 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวน้อยกว่าผลงานออกแบบในชุดที่ 1 ในชุดผลงานที่ 2 นั้น โดยนักท่องเที่ยวได้ให้ความเห็นว่า ผลงานออกแบบในชุดที่ 2 นั้น มีความสวยงาม ทันสมัย อ่านง่าย แต่ในเรื่องของการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ที่นำดอกบัวแปดกลีบมาเป็นสัญลักษณ์แทนตราของกรมศิลปากร ยังสื่อความหมายถึงอุทยานประวัติศาสตร์ไม่ชัดเจน นักท่องเที่ยวอาจจะยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของตราสัญลักษณ์ และในส่วนของวัสดุที่นำมาใช้ใน

การออกแบบนั้น มีความแตกต่างกับพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผลนี้จึงได้คะแนนความพึงพอใจน้อยกว่าผลงานในชุดที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและทำการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ โดยพบว่ามีความประทับใจต่อการออกแบบ เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ประเภทป้ายระบบสัญลักษณ์ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ โดยมีสองแนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอคือ ในแนวทางแรกผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มมองว่า ควรจะยึดรูปแบบที่กรมศิลปากรได้วางไว้ เพราะด้วยประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในอุทยานจะมองว่า เป็นการวางรูปแบบให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแล้ว เพียงแต่มาจัดระบบและวางแนวทางแบบแผนให้เพื่อใช้กับทุกอุทยานให้มีรูปแบบไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลต่อการเอื้ออำนวยการท่องเที่ยวในลักษณะของผู้รักและนิยมการท่องเที่ยวประเภทอุทยานประวัติศาสตร์

ในอีกมุมมองด้านหนึ่งของผู้เชี่ยวชาญมองว่า การที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานออกแบบอีกทิศทางหนึ่ง เป็นการสร้างแนวความคิดใหม่ โดยการสร้างรูปแบบของกลุ่มการท่องเที่ยวในด้านอุทยานประวัติศาสตร์ โดยส่งผลให้เกิดการสร้างรูปแบบของสัญลักษณ์การท่องเที่ยวตามผลงานที่ผู้วิจัยได้ทำผลงานเสนอแนวทางไว้ให้ และการเลือกวัสดุในการผลิตนั้น ก็เลือกวัสดุสังเคราะห์มาใช้ ซึ่งเป็นวัสดุที่สามารถผลิตได้ง่ายในยุคสมัยปัจจุบัน ในแง่การออกแบบนั้น สามารถที่จะออกแบบในระบบคอมพิวเตอร์และสั่งผลิตได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ส่วนของโครงสร้างก็เป็นวัสดุที่ค่อนข้างแข็งแรงและเลือกนำมาใช้ได้เหมาะสม

โดยสรุปนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้สรุปค่าความพึงพอใจโดยผลออกมามีค่าความพึงพอใจของผลงานในระดับที่ใกล้เคียงกัน จึงแสดงให้เห็นว่า ผลงานออกแบบทั้งสองชุดอยู่ในค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญเป็นในระดับที่น่าพอใจ ผลงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้งาน สร้างการสื่อสารข้อมูลอย่างเป็นระบบกับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของอุทยานประวัติศาสตร์ สามารถนำไปเป็นแนวทางต้นแบบการผลิตเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในอุทยานประวัติศาสตร์ของไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานไว้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานออกแบบในประเภทของเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในประเภทของป้ายสัญลักษณ์ โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล อย่างกรณีผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในการศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ของไทยทั้งหมด 10 แห่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ใหญ่และสมควรต้องศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วน ทางผู้วิจัยได้ใช้เวลานานพอสมควรในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามอุทยานประวัติศาสตร์ทั้งหมด 10 แห่ง โดยทำให้ผู้วิจัยมองถึง

ภาพรวมของทั้งหมด แต่ไม่ได้เจาะถึงข้อมูลในเชิงลึก ทำให้อาจจะพลาดการศึกษาในประเด็นสำคัญไป ผู้เชี่ยวชาญจึงได้เสนอแนะว่าการศึกษาอาจจะกำหนดขอบเขตให้เล็กลงเพื่อที่จะลงลึกในประเด็นที่เราต้องการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ในส่วนด้านการสร้างสรรค์ผลงานออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเป็นชุดผลงานออกมา ทางผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้กับผู้ที่ทำงานลักษณะคล้ายกัน นี่คือการออกแบบในด้านการสื่อความหมายของป้ายเป็นอันดับแรก เนื่องจากในการที่นักท่องเที่ยว เดินทางมาเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ นักท่องเที่ยวเมื่อไม่ทราบข้อมูลต่างๆ จึงต้องมองหาป้ายในการบอกข้อมูลเป็นอันดับแรก เราจึงต้องสร้างให้ระบบป้ายมีความชัดเจนและแสดงข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- โกสุ่ม สายใจ. การออกแบบนิเทศศิลป์ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537.
- จันทรา มาศสุพงศ์. หลักนิเทศการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2540.
- ทองเจือ เขียวทอง. การออกแบบสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ : สิปประภา, 2542.
- ธวัชชัย องค์กรวิทย์ และ วิไลรัตน์ ยรรยง. ปราสาทหิน พิมาย พนมรุ้ง เมืองต่ำ ตาเหมื่อนเขาพระวิหาร. กรุงเทพฯ : มิวเซียมเพรส, 2550
- ธวัชชัย องค์กรวิทย์ และ วิไลรัตน์ ยรรยง. สุโขทัย ศรีสัชนาลัย. กรุงเทพฯ : มิวเซียมเพรส, 2550
- นันทนา ตันติเวสส. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร. กรุงเทพฯ : อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร, 2542.
- ประเสริฐ ศีลรัตน์. การออกแบบนิเทศการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สิปประภา, 2546.
- วิศิลป์ แซ่เตีย. “การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- สุเทพ ชุมล้ายวงศ์. อุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : ศูรสภา, 2532.
- ศฤงคาร กิตติวินิต. “การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ศิลปะการจัดนิเทศการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อริวัฒน์ จุลมัจฉา. “การออกแบบสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

เอื้อเอ็นดู ดิสกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ : พลัสเพลส, 2543.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.